

สัญลักษณ์ของสวรรค์ผ่านมุมมองศิลปะตะวันตกและตะวันออก¹

received 17 SEP 2024 revised 19 OCT 2024 accepted 24 OCT 2024

เกรียงไกร กงกะนันทน์

นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต

สาขาทัศนศิลป์

คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ชัยยศ อิษฏ์วรพันธุ์

ศาสตราจารย์ ดร.

ภาควิชาทฤษฎีศิลป์

คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

พิษณุ ศุภนิมิตร

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ

ภาควิชาภาพพิมพ์

คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

สุขุมล นิสัยถาวร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.

โครงการจัดตั้งภาควิชาสื่อผสม

คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งเน้นการตอบคำถามเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องสวรรค์ โดยพิจารณาผลงานศิลปะของศิลปินชื่อดัง 3 ท่าน ได้แก่ Hieronymus Bosch, Raqib Shaw และ Takashi Murakami ซึ่งผลงานของทั้งสามศิลปินนำเสนอการตีความเกี่ยวกับสวรรค์ และการหลุดพ้นจากความทุกข์ในรูปแบบที่แตกต่างกัน Bosch เป็นตัวแทนของศิลปะตะวันตกยุคกลางที่สะท้อนแนวคิดทางศาสนาผ่านสัญลักษณ์ของการสร้างโลกและสวรรค์ Shaw แสดงถึงศิลปะร่วมสมัยที่ผสมผสานวัฒนธรรมตะวันตกและตะวันออก โดยสื่อถึงความงามและการทำลายล้างของสวรรค์ ในขณะที่ Murakami นำเสนอการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมดั้งเดิมของญี่ปุ่นและวัฒนธรรมป๊อปสมัยใหม่ผ่านพระอรหันต์ โดยผลงานมีการใช้สีสดใสเพื่อสื่อถึงการบรรลุสถานะนิพพานและความสงบทางจิตวิญญาณ

ในด้านสัญลักษณ์ ผลงานของ Bosch ใช้ภาพสวนอีเดน ดอกไม้ และสัตว์ เพื่อสื่อถึงความอุดมสมบูรณ์และศักดิ์สิทธิ์ของสวรรค์ ขณะที่ Shaw ใน “Paradise Lost” ใช้ภาพพรรณไม้และสัตว์ที่งดงามแต่อ่อนแอ เพื่อสะท้อนถึงความเปราะบางของสวรรค์ที่ถูกทำลาย และ Murakami ใช้ภาพพระอรหันต์ 500 รูป เป็นสัญลักษณ์ของการหลุดพ้นจากความทุกข์ โดยสีสดใสแสดงถึงความบริสุทธิ์และความสงบภายใน บทความนี้จะเสนอการวิเคราะห์เชิงลึกเกี่ยวกับการตีความเรื่องสวรรค์และการหลุดพ้นในมุมมองของศิลปะ ผ่านการใช้สัญลักษณ์และวัฒนธรรมที่หลากหลายของศิลปินแต่ละท่าน

คำสำคัญ: สวรรค์, ศิลปะตะวันตก, ศิลปะตะวันออก

¹บทความนี้เรียบเรียงขึ้นจากเนื้อหาส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก เรื่อง “สวรรค์ปรโลก” สาขาทัศนศิลป์ คณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Symbols of Heaven through Perspectives of Western and Eastern Arts²

Kriangkrai Kongkhanun

Ph.D. Student in Visual Arts,
Faculty of Painting Sculpture and Graphic Arts,
Silpakorn University

Chaiyosh Isavorapant

Professor, Ph.D.
Department of Art Theory,
Faculty of Painting Sculpture and Graphic Arts,
Silpakorn University

Pishnu Supanimit

Professor Emeritus
Department of Graphic Arts,
Faculty of Painting Sculpture and Graphic Arts,
Silpakorn University

Sukumala Nithipattaraahnan

Assistant Professor, Ph.D.
Department of Mixed Media (Initiative Program),
Faculty of Painting Sculpture and Graphic Arts,
Silpakorn University

Abstract

This article aims to answer the question concerning the concepts of heaven by examining the art works of three famous artists: Hieronymus Bosch, Raqib Shaw, and Takashi Murakami. The works of the three artists present different perspectives and interpretations of heaven and liberation. Bosch represents Western medieval art that reflects religious concepts and symbols of the creation of earth and heaven. At the same time, Shaw represents contemporary art that combines together Western and Eastern cultures, conveying the beauty and destruction of heaven. Meanwhile, Murakami presents the fusion of traditional Japanese culture and modern pop culture through the images of arhats and the use of bright colors to represent the attainment of nirvana and spiritual peace.

²This article is part of a doctoral thesis on “Parasites of Heaven” Visual Arts, Faculty of Painting Sculpture and Graphic Arts, Silpakorn University.

In terms of symbolism, Bosch's works use images of the Garden of Eden, flowers, and animals to symbolize the abundance and sacredness of heaven. Whereas Shaw, as seen in the work entitled "Paradise Lost", uses beautiful but fragile plants and animals to reflect the fragility of heaven that is destroyed. Furthermore, Murakami uses images of 500 arhats to symbolize liberation from suffering, while using bright colors to represent purity and inner peace. This article presents in-depth analysis of the interpretations of heaven and liberation from an artistic perspective, using diverse symbols and cultures by each artist.

Keywords: Heaven, Western Art, Eastern Art

บทนำ

ศิลปะสามารถทำหน้าที่เป็นกระจกเงาที่สะท้อนความเชื่อ ความคิด และวัฒนธรรมของสังคมในแต่ละยุคสมัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งที่ทำให้ผลงานศิลปะมีความโดดเด่นคือความสามารถในการตั้งคำถามและนำเสนอประเด็นที่ลึกซึ้งผ่านการใช้สัญลักษณ์ รูปทรง สี สัน และองค์ประกอบต่าง ๆ ในงานศิลปะ คำถามสำคัญที่เกิดขึ้นคือ ศิลปะสามารถสื่อสารแนวคิดที่ซับซ้อนเกี่ยวกับสวรรค์และการหลุดพ้นจากความทุกข์ได้อย่างไร และศิลปินจากยุคสมัยและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันใช้วิธีการใดในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเหล่านี้

แนวคิดเรื่องสวรรค์เป็นหนึ่งในหัวข้อที่มีการตีความและนำเสนอในศิลปะมาตั้งแต่ยุคโบราณจนถึงปัจจุบัน ในยุคโบราณ สวรรค์มักถูกพรรณนาว่าเป็นสถานที่ที่มีพระเจ้าหรือเทพเจ้าอยู่ และเป็นที่มาของความสงบสุขและความอุดมสมบูรณ์ ขณะที่ในยุคกลาง สวรรค์ถูกพิจารณาให้เป็นจุดหมายปลายทางที่ต้องการไปเยือนสำหรับวิญญาณที่ผ่านการไถ่บาปและทำความดี และในยุคสมัยใหม่และร่วมสมัย แนวคิดเรื่องสวรรค์ได้รับการตีความใหม่ ๆ ที่สะท้อนถึงความซับซ้อนของสังคมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป ศิลปินยุคนี้มักเน้นถึงความสัมพันธ์ระหว่างสวรรค์กับกิเลส ซึ่งเป็นความปรารถนาและความต้องการที่ไม่สิ้นสุดของมนุษย์

บทความนี้มีการพิจารณาผลงานของศิลปินจำนวน 3 ท่านที่มีบทบาทสำคัญในการตีความแนวคิดเรื่องสวรรค์และกิเลส ได้แก่ 1) Hieronymus Bosch กับผลงาน Garden of Earthly Delights ซึ่งแสดงภาพของสวรรค์และนรกในลักษณะที่สะท้อนถึงบาปและการลงโทษในศาสนาคริสต์ 2) Raqib Shaw กับผลงาน Paradise Lost ที่นำเสนอมุมมองการสูญเสียสวรรค์ผ่านสุนทรียศาสตร์แบบผสมผสานวัฒนธรรมตะวันตกและตะวันออก และ 3) Takashi Murakami กับผลงาน The 500 Arhats ที่แสดงการฟื้นคืนและการเยียวยาผ่านสัญลักษณ์ทางศาสนาพุทธ ศิลปินทั้งสามนี้แสดงวิธีที่แตกต่างกันในการตีความแนวคิดเกี่ยวกับสวรรค์ กิเลส และการหลุดพ้นจากทุกข์

Hieronymus Bosch กับผลงาน Garden of Earthly Delights แสดงถึงสวรรค์และนรกผ่านภาพวาดที่เต็มไปด้วยสัญลักษณ์ทางศาสนาคริสต์และการพรรณนาถึงบาปและการลงโทษในรูปแบบที่เหนือจริง ผลงานนี้สะท้อนถึงความกังวลและการพิจารณาในเรื่องของบาปและความหลุดพ้นที่อยู่ในใจมนุษย์ ขณะเดียวกันได้แสดงให้เห็นถึงกิเลสและความปรารถนาที่นำไปสู่ความเสื่อมเสียและการลงโทษในนรก

Raqib Shaw กับผลงาน Paradise Lost นำเรื่องราวคลาสสิกจากบทกวีของ John Milton (1608 – 1674) มาตีความใหม่ในลักษณะที่ผสมผสานวัฒนธรรมอินเดียและตะวันตก โดย Shaw ใช้สีสดใสและรายละเอียดที่ซับซ้อนเพื่อแสดงถึงการสูญเสียและความเปราะบางของสวรรค์ ผลงานของเขาสะท้อนถึงกิเลสที่นำไปสู่การสูญเสียสวรรค์และการล่มสลายของมนุษย์ ผลงานนี้เน้นถึงความเปราะบางของสวรรค์ที่ถูกทำลายลงด้วยกิเลสและความปรารถนาที่ไม่รู้จักจบ

Takashi Murakami กับผลงาน The 500 Arhats ใช้ภาพของพระอรหันต์ 500 รูปเพื่อสะท้อนถึงการฟื้นคืนความหวังและการเยียวยาความทุกข์ทรมานของมนุษย์ ภาพวาดของ Murakami ใช้เทคนิคการวาดภาพแบบดั้งเดิมของญี่ปุ่นผสมผสานกับการตุนมั่งงะ เพื่อสร้างความรู้สึกรักมีชีวิตชีวาและความหวัง ผลงานนี้แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการหลุดพ้นจากกิเลสและการบรรลุสภาวะนิพพาน ซึ่งเป็นการหลุดพ้นจากความทุกข์ในที่สุด

ศิลปินทั้ง 3 ท่านนี้ใช้วิธีการและแนวคิดที่แตกต่างกันในการสื่อสารเรื่องราวและแนวคิดเกี่ยวกับสวรรค์และกิเลส ทำให้เราสามารถเห็นความหลากหลายและความสร้างสรรค์ที่แตกต่างกันไปในงานศิลปะ แต่ละผลงานนำเสนอการตีความที่หลากหลายเกี่ยวกับการหลุดพ้นจากกิเลสและการบรรลุสภาวะที่สูงที่สุด ซึ่งสะท้อนถึงความหลากหลายในความคิดและวิสัยทัศน์ของศิลปินในยุคและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

ในหัวข้อการวิเคราะห์ผลงานศิลปินมีเป้าหมายเพื่อทำความเข้าใจการสร้างสรรค์ผลงานที่สะท้อนถึงสวรรค์ การพิจารณาองค์ประกอบขององค์ประกอบ รูปแบบ เทคนิค และหัวข้อ ทำให้สามารถเข้าใจข้อความที่ศิลปินพยายามสื่อและผลกระทบที่ผลงานมีต่อผู้ชม ศิลปินที่นำมาวิเคราะห์ประกอบไปด้วยศิลปินทั้งหมด 3 ท่าน ได้แก่

1. Hieronymus Bosch (1450 - 1516)

Hieronymus Bosch เป็นจิตรกรชาวดัตช์ที่มีชีวิตอยู่ในช่วงปลายศตวรรษที่ 15 ถึงต้นศตวรรษที่ 16 Bosch เกิดที่เมืองฮาร์โทเกนบอสช์ (s'-Hertogenbosch) ในประเทศเนเธอร์แลนด์ ประมาณปี ค.ศ. 1450 โดยได้รับการยกย่องอย่างสูงในช่วงชีวิต เนื่องจากศิลปินเป็นสมาชิกของครอบครัวจิตรกรที่มาจากเมืองอาเคิน จึงมักถูกเรียกว่า Hieronymus van Aken มีข้อสันนิษฐานว่า Bosch เขียนชื่อในผลงานว่า "Jheronymus Bosch" (Rowlands, 1975, p. 3) Bosch เป็นหนึ่งในศิลปินที่มีจินตนาการและสร้างสรรค์มากที่สุดในยุคนั้น ผ่านการสร้างผลงานที่เหนือจริงและแฟนตาซี ภาพวาดของ Bosch เป็นภาพสะท้อนของความเชื่อทางศาสนาแฝงด้วยความคิดที่ลึกซึ้ง และเป็นผลมาจากได้รับการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก และต่อมา Bosch จึงได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสมาคมจิตรกรที่บ้านเกิดในปี ค.ศ. 1480

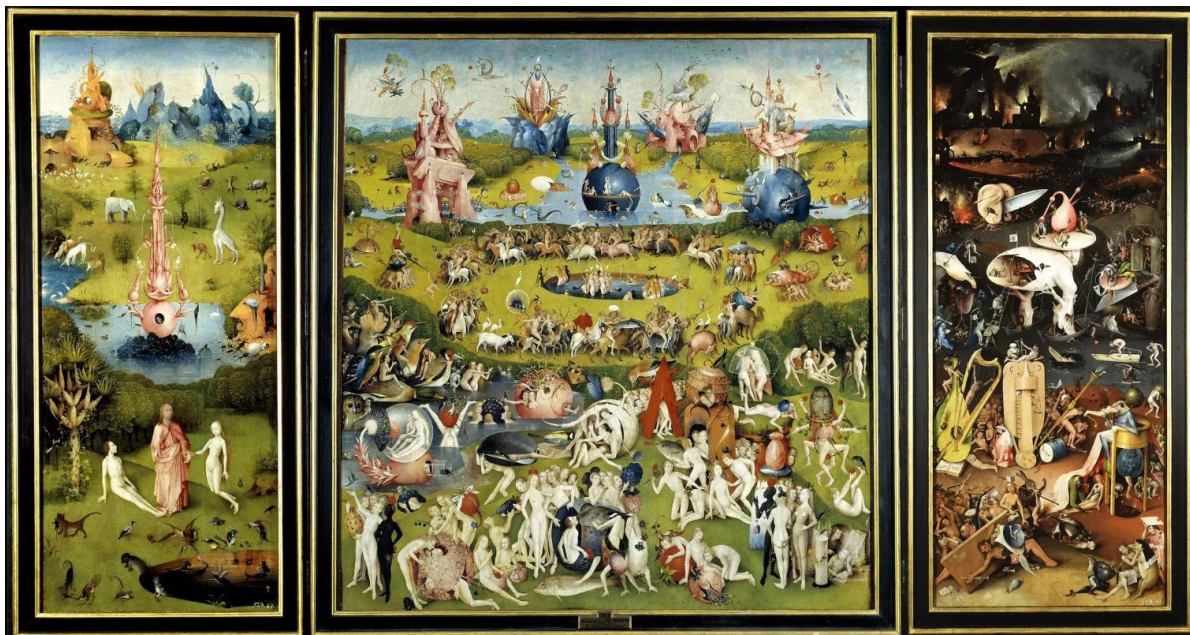
รูปแบบศิลปะของ Bosch ได้รับอิทธิพลมาจากศิลปะยุคกอทิกและยุคฟื้นฟูศิลปวิทยา ภาพวาดของ Bosch มักมีการผสมผสานระหว่างหัวข้อทางศาสนา เช่น ชีวิตของพระเยซูคริสต์และสิ่งมีชีวิตที่น่าอัศจรรย์ เช่น ปีศาจและสัตว์ประหลาด ผลงานจิตรกรรมของเขามีการแสดงออกอย่างรุนแรงของจินตนาการ ความฝัน และการเชื่อมต่อกับจิตไร้สำนึกอย่างอิสระ เป็นต้น

ภาพวาดของ Bosch มักสะท้อนความกังวลของมนุษยชาติเกี่ยวกับการลงโทษที่อาจเผชิญในวันพิพากษา Bosch รู้ลึกถึงภาพของบาปและความเลวทรามที่อยู่ลึกเข้าไปในหัวใจของมนุษย์ และถ่ายทอดประเด็นเหล่านี้ผ่านภาพที่เพ้อฝัน เมื่อผู้ชมผ่านเข้าไปสู่โลกแห่งจินตนาการของ Bosch จะพบว่ามึนงงและสิ่งมีชีวิตที่แปลกประหลาดมากมาย ผลงานศิลปะของ Bosch นำเสนอโลกที่ความดีและความชั่วปะทะกัน โลกที่ความกลัวและความวิตกกังวลที่ลึกที่สุดของมนุษยชาติถูกนำมาอยู่แถวหน้า

Bosch เสียชีวิตในปี ค.ศ. 1516 โดยทิ้งมรดกแห่งภาพวาดแห่งจินตนาการไว้เบื้องหลัง ซึ่ง Bosch ไม่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในช่วงชีวิต แต่ผลงานของ Bosch ได้กลายเป็นหนึ่งในผลงานที่มีชื่อเสียงและเป็นที่เคารพนับถือมากที่สุดในประวัติศาสตร์ศิลปะ ปัจจุบัน ภาพวาดเหล่านั้นยังคงสร้างแรงบันดาลใจให้กับศิลปิน นักเขียน และนักดนตรีที่ค้นพบแรงบันดาลใจในจินตนาการอันน่าอัศจรรย์และเหนือจริง

ภาพ Garden of Earthly Delights

ภาพ Garden of Earthly Delights เป็นหนึ่งในผลงานศิลปะที่โดดเด่นและลึกซึ้งที่สุดจากยุคกลางตอนปลาย ภาพได้สร้างความประทับใจให้กับผู้รักศิลปะและนักประวัติศาสตร์ศิลป์มานานหลายศตวรรษ โดยภาพ Garden of Earthly Delights เป็นภาพเขียนสามบาน (Triptych) ที่ประกอบด้วยแผงกลางขนาดใหญ่และแผงด้านข้างสองแผงที่สามารถเปิดเข้าหากันได้ เมื่อผลงานถูกปิด แผงด้านนอกจะเผยให้เห็นภาพวาดที่ใช้เทคนิค Grisaille (สีเทา) ซึ่งแสดงถึงโลกในช่วงเวลาที่พระเจ้าสร้าง เมื่อเปิดออก ภาพด้านในจะเผยให้เห็นฉากที่เต็มไปด้วยสีสันและรายละเอียด ส่วนกลางของภาพมีขนาดประมาณ 220 เซนติเมตร x 195 เซนติเมตร ส่วนแผงด้านข้างแต่ละแผงมีขนาดประมาณ 220 เซนติเมตร x 97 เซนติเมตร ซึ่งแต่ละแผงแสดงถึงฉากที่แตกต่างกัน



ภาพที่ 1 Garden of Earthly Delights

Note: From Artsy, 2019

แผงกลางแสดงภาพของสวนที่เต็มไปด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่แสดงถึงความสุขทางโลกและการลุ่มหลงในความบันเทิง ภาพนี้มีความซับซ้อนและเต็มไปด้วยรายละเอียดที่หลากหลาย รวมถึงมนุษย์ พืชพันธุ์ และสัตว์ที่มีรูปร่างแปลกตา บางส่วนของภาพแสดงถึงการกระทำที่เปรียบเสมือนการเล่นทางโลก เช่น การร้องรำทำเพลงและการล่องลอย ภาพนี้แสดงถึงความหลงระเหิรในกิเลสและการใช้ชีวิตอย่างไม่มีข้อจำกัด ใช้สีเขียว สีชมพูและสีฟ้าเป็นหลัก ภาพฉากตรงกลางที่เป็นฉากสำคัญของเรื่องนี้เป็นการเล่นคำจากปฐมบาปของมนุษย์ที่เกิดจากอาดัมและเอวา

แผงด้านซ้ายของภาพแสดงถึง Garden of Eden หรือสวนเอเดน ซึ่งเป็นตัวแทนของสวรรค์ในพระคัมภีร์ไบเบิล ปรางค์ภาพของพระเจ้า รวมถึงอาดัมและเอวาอยู่ในสถานะของความไร้เดียงสาและความสุข ซึ่งแสดงถึงช่วงเวลา ก่อนที่มนุษย์จะถูกอสรพิษล่อลวงให้ทำบาป บรรยากาศในแผงนี้มีความสงบและบริสุทธิ์ แสดงถึงความสมบูรณ์แบบ และความเป็นอุดมคติของสวรรค์ที่ยังไม่มีบาปเข้ามาเกี่ยวข้อง

แผงด้านขวาแสดงภาพการพิพากษารั้งสุดท้ายพร้อมภาพคนที่ถูกโยนลงนรก ซึ่งเป็นผลลัพธ์ของการกระทำบาป และผู้ที่รับการช่วยให้รอดเข้าสู่สวรรค์ ส่วนกลางภาพนี้เต็มไปด้วยฉากของความทุกข์ทรมาน การลงโทษ และการสังเวทที่น่ากลัว และซับซ้อนที่มีการถกเถียงกันมากที่สุด แผงกลางซึ่งมีขนาดใหญ่ที่สุดแสดงภาพทิวทัศน์ที่เต็มไปด้วยสัตว์ประหลาด วัตถุประหลาด และฉากที่แปลกประหลาดทุกรูปแบบ เบื้องหน้าพบเห็นหุ่นเปลือยกลุ่มหนึ่ง ทำกิจกรรมต่าง ๆ ตั้งแต่กินผลไม้ เล่นดนตรี ไปจนถึงทำกิจกรรมทางเพศ นอกเหนือจากนั้น ทิวทัศน์ยังเต็มไปด้วยสิ่งก่อสร้างแปลก ๆ รวมถึงวัตถุรูปทรงไซเบอร์ขนาดใหญ่ที่ดูคล้ายอาคาร และสัตว์มหัศจรรย์ต่าง ๆ เช่น นกยักษ์และแมลง ในฉากหลังพบเห็นเมืองที่อยู่ห่างไกลและน้ำตกที่ดูคล้ายไหลลงสู่พื้นโลก บรรยากาศในแผงนี้มีความมืดมน และเต็มไปด้วยความสิ้นหวัง สีที่ใช้ในแผงนี้มีความเข้มข้นและหนักแน่นกว่าแผงอื่น ๆ เพื่อสื่อถึงความรุนแรงและการลงโทษที่รอคอยผู้ที่หลงระเหิดในกิเลส



ภาพที่ 2 ส่วนกลางของภาพ Garden of Earthly Delights
Note: From Wikipedia, 2006

ในส่วนกลางของภาพนี้เต็มไปด้วยรายละเอียดซับซ้อนของสิ่งมีชีวิตและสิ่งมหัศจรรย์ต่าง ๆ ที่กำลังดำเนินกิจกรรมอย่างหลากหลาย ซึ่งทุกตัวละครในภาพดูเหมือนไม่ได้สนใจในสภาพเปลือยเปล่าของตนเองเลย สิ่งที่โดดเด่นคือความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมเหล่านี้กับการแสดงออกถึงบาป โดยเฉพาะอย่างยิ่งความปรารถนาและบาปทางเพศที่ปรากฏอย่างชัดเจน กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจทางผัสสะ เช่น การกิน การดื่ม หรือการสัมผัส ถูกใช้เป็นสัญลักษณ์เพื่อสะท้อนความหลงใหลในโลภีย์ เช่น กลุ่มหญิงสาวเปลือยกายที่อยู่บริเวณกึ่งกลางของภาพ โดยหญิงสาวคนหนึ่งมีผลเชอร์รี่อยู่บนศีรษะ เป็นการสื่อถึงความเย่อหยิ่งและความทะนงตัว ด้านข้างของหญิงสาวมีชายหนุ่มคนหนึ่งที่กำลังดื่มไปด้วยท่าทางกระหายแสดงถึงความตะกละ ในขณะที่ด้านหลังกลุ่มของคนเหล่านี้มีภาพคนอยู่ในเปลือกหอยแมลงภู่นขนาดใหญ่ ซึ่งหอยในที่นี้ทำหน้าที่เป็นสัญลักษณ์ทางเพศ สะท้อนถึงกิเลสและความปรารถนาอันดิบเถื่อนของมนุษย์ ที่ศิลปินพยายามสื่อผ่านภาพรวมของโลกที่เต็มไปด้วยบาปและความลุ่มหลง



ภาพที่ 3 รายละเอียดผลงานที่อยู่ในส่วนกลางของภาพ Garden of Earthly Delights

Note: From Wikipedia, 2006

เมื่อวิเคราะห์รายละเอียดของภาพ พบว่าทุกจุดแฝงไปด้วยรายละเอียดที่ซับซ้อนและสัญลักษณ์ที่ซ่อนอยู่ เซอร์รี่เป็นจุดเด่นที่แฝงกลางของภาพ ผลไม้มักเกี่ยวข้องกับตัณหาและการล่อลวง เพราะมีความหอมหวานและความต้องห้ามที่น่าหลงใหล เซอร์รี่ในภาพวาดมีขนาดใหญ่โตและปรากฏเป็นกลุ่ม ซึ่งบ่งบอกว่าเป็นสัญลักษณ์ของความตะกละและส่วนเกิน ผู้คนในภาพแสดงการบริโภคหรือเล่นกับเซอร์รี่ ซึ่งเน้นย้ำถึงบาปของพวกเขาและแสดงให้เห็นว่าพวกเขากำลังดื่มด่ำกับความสุขทางโลก

สิ่งมีชีวิตมหัศจรรย์ในงานศิลปะของ Bosch มีพื้นฐานมาจากนกและแมลงที่มีอยู่จริง ซึ่งมักปรากฏในผลงานสร้างสรรค์ที่ผ่านจินตนาการของ Bosch เช่น นกฮูกที่ปรากฏในผลงานอย่างน้อย 20 ตัว เปรียบเสมือนเป็นผู้เฝ้าดูความบันเทิงที่ชั่วร้ายหรือเหตุการณ์ที่น่าสงสัย (Ormiston, 2016, p. 26) นกฮูกมักเกี่ยวข้องกับความสุขร้าย ความมืด และการล่องลอย มักเกาะอยู่บนกิ่งไม้หรือลอยอยู่บนท้องฟ้า และการปรากฏตัวของนกฮูกเป็นการบ่งบอกว่ากำลังจะมีสิ่งเลวร้ายเกิดขึ้น ธรรมชาติที่ออกหากินเวลากลางคืนของนกฮูกและความสามารถในการมองเห็นในที่มืดยังเป็นสัญลักษณ์ของความรู้และความลับที่ซ่อนอยู่อีกด้วย ในบริบทของภาพวาด นกฮูกเป็นตัวแทนของบาป และการล่องลอยที่แฝงตัวอยู่ในเงามืด (Ferguson, 2013, p. 22)

ร่างผู้หญิงในภาพวาดถูกพรรณนาว่าเป็นวัตถุทางเพศ มักอยู่ในสภาพเปลือยกายและมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เร้าอารมณ์ ผู้หญิงเหล่านี้เป็นตัวแทนของตัณหาและการล่องลอย และการปรากฏตัวในภาพวาดเน้นย้ำถึงบาปของบุคคลในภาพ ผู้หญิงมักอยู่คู่กับเซอร์รี ซึ่งเชื่อมโยงกับแนวคิดเรื่องความตะกละและส่วนเกิน

โดยสรุป เซอร์รี นกฮูก และผู้หญิง ในผลงาน Garden of Earthly Delights ของ Hieronymus Bosch ช่วยเสริมแนวคิดเรื่องบาปและการล่องลอย เซอร์รีขนาดใหญ่แสดงถึงความหอมหวานและเฝ้ายวนของตัณหา ความตะกละตะกลามที่มีมากเกินไป ในขณะที่นกฮูกเป็นสัญลักษณ์ของความรู้และความลับที่ซ่อนอยู่ และการล่องลอยที่แฝงตัวอยู่ในเงามืด ร่างผู้หญิงในภาพวาดเป็นตัวแทนของตัณหาและการล่องลอย

สถานที่ที่พบสวรรค์และนรกใน “สวน” นี้คล้ายมีชัดเจนสำหรับผู้ชมในยุคแรก ๆ ในแง่ด้านข้าง ต่อมาได้มีคำถามเกิดขึ้นว่า ภาพตรงกลางนั้นเป็นการบรรยายถึงความสุขหรือความเสื่อมโทรม ไม่ว่าคำตอบเป็นอย่างไร ภาพนี้ยังคงไม่สามารถตีความได้อย่างชัดเจน และเต็มไปด้วยความน่าดึงดูดและน่าค้นหาอยู่เสมอ (Linfert, 2003, p. 110) การถ่ายทอดเรื่องราวโดยใช้รูปทรงที่แปลกประหลาดน่าสนใจซึ่งสร้างสรรค์ขึ้นจากจินตนาการ และการใช้สัญลักษณ์ที่ซ่อนอยู่ในภาพวาดทางศาสนาของ Bosch อาจดูเป็นแง่ร้าย แต่ให้มุมมองที่ไม่เหมือนใครเกี่ยวกับสภาพของมนุษย์ ด้วยการเน้นข้อบกพร่องและจุดอ่อนของมนุษยชาติ ผลงานของ Bosch ช่วยส่งเสริมการไตร่ตรองและการพิจารณา เป็นคอยย้ำเตือนว่าแม้มนุษย์อาจพยายามเพื่อความสมบูรณ์แบบ แต่ท้ายที่สุดแล้วมนุษย์ก็ยังเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีข้อบกพร่องซึ่งต้องแสวงหาการไถ่บาป ภาพวาดของ Bosch มีความแตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับรูปร่างมนุษย์ในอุดมคติที่แสดงไว้ในศิลปะยุคเรอเนซองส์ โดยผลงานของ Bosch นำเสนอแง่มุมที่มีดมนของมนุษยชาติ

การจัดองค์ประกอบที่ซับซ้อนและมีลักษณะกระจายทั้งภาพ แต่ละจุดมีเรื่องราวและแนวคิดที่น่าสนใจ ผ่านการใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ เช่น นกฮูกและเซอร์รี องค์ประกอบที่ปรากฏในผลงาน Garden of Earthly Delights แผงตรงกลางมีรูปแบบเฉพาะตัวและพิสดารอย่างมาก เช่น ร่างเปลือยกายมีความยาวและบิดเบี้ยว แขนขามีลักษณะเกินจริงและใบหน้าที่แปลกประหลาด สิ่งมีชีวิตในผลงานมีความมหัศจรรย์ บางตัวดูเหมือนเป็นลูกผสมของสัตว์หรือพืชชนิดต่าง ๆ ในแง่ด้านซ้าย อาดัมและอีฟได้รับการพรรณนาว่าเป็นบุคคลในอุดมคติโดยมีผิวที่เนียนเรียบไม่มีตำหนิและท่าทางที่สง่างาม ในแง่ด้านขวา ผู้ถูกสาปจะถูกพรรณนามีลักษณะรูปทรงที่ผิดปกติและบิดเบี้ยวด้วยความเจ็บปวดและความสิ้นหวัง เพื่อสื่อถึงสัญลักษณ์ต่าง ๆ ซึ่งแนวคิดที่กล่าวมา รูปทรงที่บิดเบี้ยวและผิดปกติ การสื่อถึงสัญลักษณ์ในผลงานของ Bosch ล้วนเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานของผู้วิจัย

2. Raqib Shaw (1974 - ปัจจุบัน)

Raqib Shaw เป็นศิลปินอินเดีย ได้รับการยกย่องอย่างกว้างขวางว่าเป็นหนึ่งในศิลปินที่มีพรสวรรค์และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากที่สุดในรุ่นราวคราวเดียวกัน Shaw เกิดปี ค.ศ. 1974 ที่เมืองกัลกัตตา ประเทศอินเดีย ปัจจุบันอาศัยและทำงานที่ลอนดอน ประเทศสหราชอาณาจักร เขาเติบโตในครอบครัวของศิลปินและช่างฝีมือ โดย Shaw ได้แสดงพรสวรรค์ด้านศิลปะโดยธรรมชาติตั้งแต่อายุยังน้อย และศึกษาต่อด้านจิตรศิลป์ที่ Royal College of Art ในกรุงลอนดอน ซึ่ง Shaw ได้พัฒนารูปแบบและวิสัยทัศน์อันเป็นเอกลักษณ์ และได้รับการยอมรับอย่างรวดเร็วจากภาพวาดที่มีจินตนาการและมีรายละเอียดสูง

ในช่วงหลายปีนับตั้งแต่สำเร็จการศึกษา Shaw ได้สร้างชื่อเสียงให้กับตัวเองในฐานะหนึ่งในศิลปินที่เป็นที่ต้องการตัวมากที่สุดในโลก โดยผลงานของ Shaw ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางและเสียงวิพากษ์วิจารณ์ Shaw จึงมีชื่อเสียงเป็นพิเศษจากภาพวาดขนาดใหญ่ที่มีรายละเอียดสูงซึ่งผสมผสานองค์ประกอบของศิลปะอินเดียแบบดั้งเดิมเข้ากับลวดลายและรูปแบบร่วมสมัย ผลงานของ Shaw โดดเด่นด้วยรูปแบบที่ซับซ้อนและสีสันที่สดใสซึ่งมักได้รับแรงบันดาลใจจากพืชและสัตว์ในแคชเมียร์

ผลงานของ Shaw มีสีสันสดใสและเต็มไปด้วยชีวิตชีวา ผสมผสานลวดลายต่าง ๆ เข้ากับอิทธิพลจากตะวันตก เข้ากับแบบแผนจากวัฒนธรรมตะวันออก ลวดลายของพรมและเครื่องประดับที่ครอบครัวค้าขายมีอิทธิพลต่อสไตล์การวาดภาพของ Shaw แต่ยังสามารถเห็นอิทธิพลของภาพพิมพ์ดอกไม้ออกไม้ของ Hokusai ผลงานของปรมาจารย์ยุคเก่า หรือการศึกษาพืชและสัตว์ในเชิงวิทยาศาสตร์จากคริสต์ศตวรรษที่ 17 ได้อีกด้วย (Grosenick, 2005, p. 484)

ภาพวาดที่มีความซับซ้อนอย่างยิ่งของ Shaw ใช้การผสมผสานความงามแบบดั้งเดิมจากแหล่งที่มาต่าง ๆ รวมถึงภาพพิมพ์ไม้ญี่ปุ่น ภาพของฮินดู และงานหัตถกรรมอินเดียที่ประดิษฐ์ขึ้นอย่างซับซ้อนบนพื้นผิวที่เปล่งประกายโดยใช้วัสดุต่าง ๆ เช่น สีโลหะของรถยนต์ สีทองกระจกสเตนกลาส และกากเพชร ลักษณะผลงานที่คล้ายอัญมณีได้ดึงดูดให้ผู้ชมเข้ามาเผชิญกับความหรรษาที่ผสมผสานระหว่างความงามและความแปลกประหลาด ซึ่งความสุขทางเพศอาจกลายเป็นการล่องละเมิดได้ทุกเมื่อ ผลงานเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงการตั้งคำถามเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับความต้องการความหรรษา ในขณะที่ความงามและความแห้งแล้งผสมผสานกับนิทานศีลธรรมยุคกลางและยุคเรอเนซองส์ที่เต็มไปด้วยคำวิพากษ์ (Holzwarth, 2009, p. 428)

ภาพวาดของ Shaw มักบรรยายถึงภูมิประเทศและสิ่งมีชีวิตที่น่าอัศจรรย์ที่เต็มไปด้วยความหมายเชิงสัญลักษณ์และการอ้างอิงถึงตำนานฮินดู วรรณกรรมคลาสสิก และโลกธรรมชาติ Shaw ได้รับอิทธิพลที่หลากหลาย ตั้งแต่ศิลปะพื้นบ้านดั้งเดิมของอินเดียไปจนถึงยุคเรอเนซองส์และยุคบาโรก ผลงานของ Shaw มักมีความท้าทายแนวคิดดั้งเดิมเกี่ยวกับความงามและการเป็นตัวแทน ซึ่งมีรายละเอียดและพื้นผิวมากมาย และมักมีขนาดหลายเมตรเหมาะสำหรับการจัดนิทรรศการและการติดตั้งขนาดใหญ่

ตลอดเส้นทางอาชีพของ Shaw มีผลงานแสดงเดี่ยวมากมายทั่วโลก รวมถึงในกรุงลอนดอน นครนิวยอร์ก และเมืองฮ่องกง Shaw ยังได้รับเชิญเข้าร่วมนิทรรศการกลุ่มใหญ่ ๆ และสามารถพบเห็นผลงานได้ในคอลเล็กชันส่วนตัวและสาธารณะที่โดดเด่นหลายแห่ง รวมถึง Saatchi Gallery ในกรุงลอนดอน และ The Metropolitan Museum of Art ในนครนิวยอร์ก

Paradise Lost

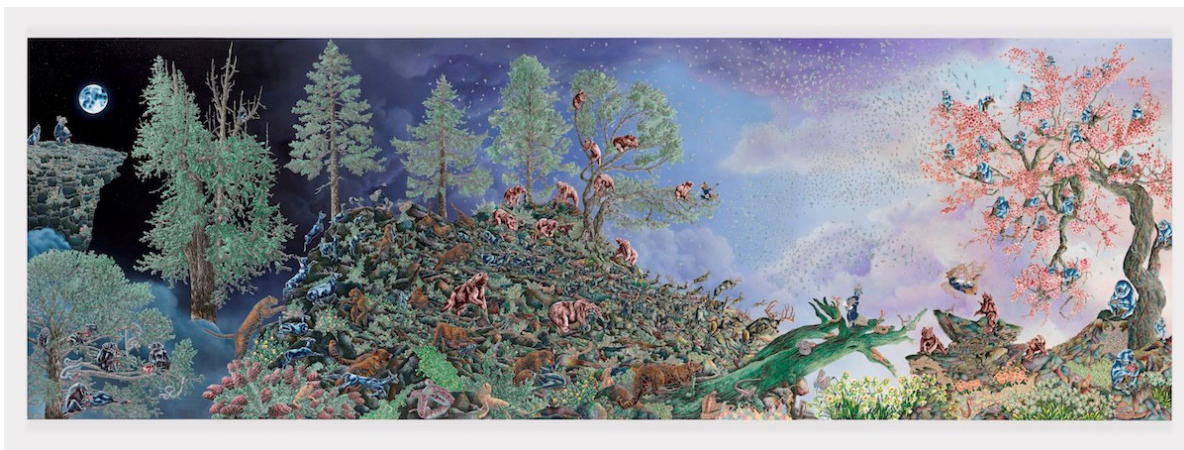
ผลงานชุด Paradise Lost ของ Raqib Shaw ได้รับแรงบันดาลใจจากกวีมหากาพย์ชื่อเดียวกันของ John Milton ในปี ค.ศ. 1667 ที่มีเล่าเรื่องราวของการล่มสลายของมนุษย์และการขับไล่อาดัมและอีฟออกจากสวนเอเดน ภาพวาดของ Shaw นำเรื่องราวคลาสสิกนี้มาตีความใหม่ในแบบของตนเอง สร้างการเล่าเรื่องด้วยภาพที่แฟนตาซีและมีดราม่า ผลงานของ Shaw ได้รับอิทธิพลจากการอ้างอิงทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่หลากหลาย รวมถึงศิลปะอิสลาม ภาพวาดยุคเรอเนซองส์ และภาพวาดขนาดเล็ก (Indian Miniature Painting) ของอินเดีย โดย Shaw ผสมผสานองค์ประกอบจากประเพณีต่าง ๆ เหล่านี้เพื่อสร้างโลกอัศจรรย์ที่เต็มไปด้วยสัตว์หายาก สัตว์มหัศจรรย์ และภูมิประเทศที่เขียวขจี

ภาพวาดในชุด Paradise Lost เป็นงานขนาดใหญ่ โดดเด่นด้วยสีสันที่สดใส มีชีวิตชีวา รายละเอียดที่ซับซ้อน และการพรรณนาสัตว์ในตำนาน ทิวทัศน์ และตัวละครจากบทกวีในจินตนาการ ผลงานในชุดนี้สำรวจประเด็นต่าง ๆ รวมถึงการสูญเสียความบริสุทธิ์ การล่องลอย และความเป็นสองชั่วในธรรมชาติของมนุษย์ ภาพวาดแสดงฉากต่าง ๆ จากบทกวี เช่น การถูกขับไล่ออกจากสวนเอเดน การล่องลอยอีฟโดยอสรพิษ และการต่อสู้ระหว่างเทพทูตและปีศาจ ภาพวาดไม่ได้เป็นเพียงการแสดงภาพของบทกวีเท่านั้น แต่ยังสำรวจสภาวะทางจิตใจและอารมณ์ของตัวละครด้วย



ภาพที่ 4 นิทรรศการ Paradise Lost
Note: From White Cube, 2018

Shaw จัดแสดงภาพวาดชุด Paradise Lost ตามเวลา สภาพอากาศ และฤดูกาลที่กำหนด ด้านหนึ่งของแกลเลอรีมีภาพวาด 3 ภาพเป็นภาพทิวทัศน์ภูเขาในฤดูหนาวที่สว่างไสวด้วยแสงจากพระจันทร์เต็มดวง ส่วนผนังด้านตรงข้ามเป็นภาพดอกไม้ในฤดูใบไม้ผลิที่ผลิบานเมื่อดวงอาทิตย์ลับขอบฟ้า ภาพวาดเหล่านี้สะท้อนรูปแบบของภาพวาดรูปแปดเหลี่ยมสองภาพที่วางอยู่ด้านใดด้านหนึ่งของภาพพาโนรามา แต่ละภาพแสดงถึงตัวละครที่โดดเด่นหรือครุ่นคิดและพยายามทำสิ่งที่เป็นไปได้ ท่ามกลางนางแอ่นที่บินวนไปมา ปรางค์ตัวละครตัวหนึ่งร่ายอย่างตั้งใจเพื่อให้แสงจันทร์ส่องลง ขณะที่อีกตัวละครหนึ่งแกว่งต้นไม้เพื่อจับดอกไม้ที่ร่วงหล่น



ภาพที่ 5 ผลงานจิตรกรรมในนิทรรศการ Paradise Lost
Note: From Mithila, 2016

ความน่าจดจำของภาพนี้คือ บทแรกของไตรภาค Paradise Lost เป็นภาพวาดที่ใหญ่ที่สุดของ Shaw มีขนาด 300 x 900 เซนติเมตร ซึ่งผู้ชมมีการเริ่มต้นการเดินทางจากแรงบันดาลใจของร่างหมาป่าที่ทอนต่อน้ำพระจันทร์ อันขมขื่น ไปจนถึงการสังหารตามธรรมชาติเมื่อรุ่งสาง การพรรณนาถึงการปล่อยนกในดิงเกลตัวเดียวออกจากกรง ซึ่งเป็นนกที่บรรดาภวีชื่นชอบและสร้างสรรค์ด้วยบทเพลงที่เกิดขึ้นเอง จากนั้นเมื่อฤดูกาลผ่านไป นกนางแอ่นที่บินมาทางทิศใต้เป็นสัญลักษณ์ของจิตวิญญาณอิสระโดยธรรมชาติและความปรารถนาที่จะกลับไปยังแหล่งกำเนิด แนวคิดนี้เป็นหัวใจของผลงาน Paradise Lost (White Cube, 2016)

Shaw เสนอมุมมองใหม่เกี่ยวกับนิทานคลาสสิกผ่านจินตนาการ และสำรวจความซับซ้อนของธรรมชาติมนุษย์ และผลของบาป นอกจากนี้ผลงานของ Shaw ยังสำรวจแก่นเรื่องและอุปมาอุปไมยที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น เช่น ภูมิทัศน์อันเขียวชอุ่มในภาพวาดของเขาชวนให้นึกถึงสวนเอเดน ในขณะที่สิ่งมีชีวิตที่แปลกประหลาดและสัตว์หายากนั้นมาจากตำนานและนิทานพื้นบ้านของอินเดีย องค์ประกอบเหล่านี้ใช้เพื่อแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ เช่น การสูญเสียความบริสุทธิ์ การเสื่อมทรามของสรวงสวรรค์ และการต่อสู้ระหว่างความดีและความชั่ว เป็นต้น



ภาพที่ 6 รายละเอียดงานจิตรกรรมในนิทรรศการ Paradise Lost
Note: From Mithila, 2016

จินตนาการของ Shaw ที่แสดงออกเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตและทิวทัศน์ในภาพวาดยังช่วยเน้นองค์ประกอบที่น่าอัศจรรย์ สิ่งมีชีวิตที่ถูกพรรณนาในลักษณะที่สวยงามและน่าสะพรึงกลัว สะท้อนความคลุมเครือของความคิดและความชั่วในกวี ผลงานของ Shaw นำไปสู่การสำรวจแนวคิดของสรวงสวรรค์ โลกที่ดูเหมือนสงบสุขถูกค้นด้วยองค์ประกอบของความรุนแรงและการทำลายล้าง สามารถตีความได้ว่า เป็นอุปลักษณ์ของสวรรค์และแนวคิดเรื่องการสูญเสียความบริสุทธิ์

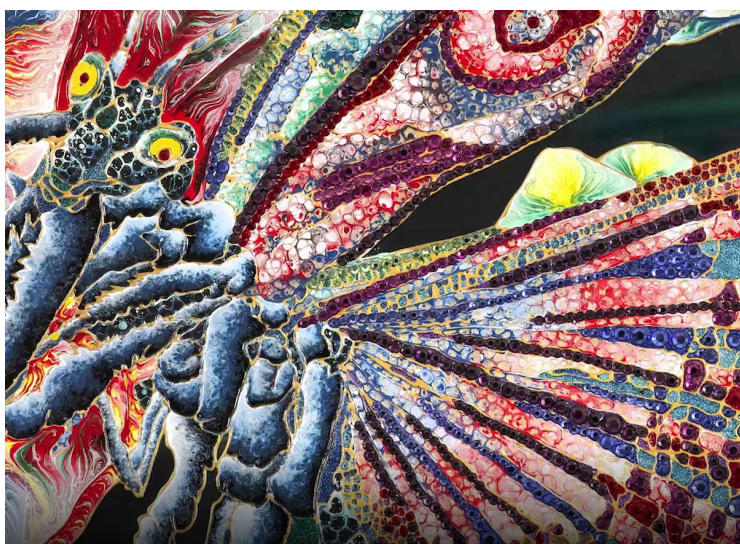
การใช้สีและรายละเอียดที่ซับซ้อนของ Shaw ทำให้เกิดความลึกและการเคลื่อนไหว เมื่อรวมกับขนาดที่ใหญ่ สิ่งเหล่านี้ได้พาผู้ชมเข้าสู่โลกของภาพวาดและทำให้รู้สึกราวกับว่าได้ดื่มด่ำไปกับฉากที่สวยงาม ความรู้สึกดื่มด่ำนี้ช่วยขับเน้นแนวคิดเรื่องสวรรค์และการสูญเสียความบริสุทธิ์ เนื่องจากผู้ชมสามารถสัมผัสได้ถึงความงามและความสุขของโลกที่ปรากฏในภาพวาด แต่ยังรวมถึงความรู้สึกไม่สบายใจและอันตรายที่แฝงตัวอยู่ในผลงาน

นอกจากแนวความคิด รูปแบบและองค์ประกอบที่น่าสนใจในผลงานของ Shaw แล้ว เทคนิคการลงสียังมีความโดดเด่นมาก สามารถวิเคราะห์เทคนิคการลงสี โดยแบ่งตามลักษณะต่าง ๆ ได้ดังนี้



ภาพที่ 7 รายละเอียดผลงานของ Raqib Shaw (1)
Note: From White Cube, 2018

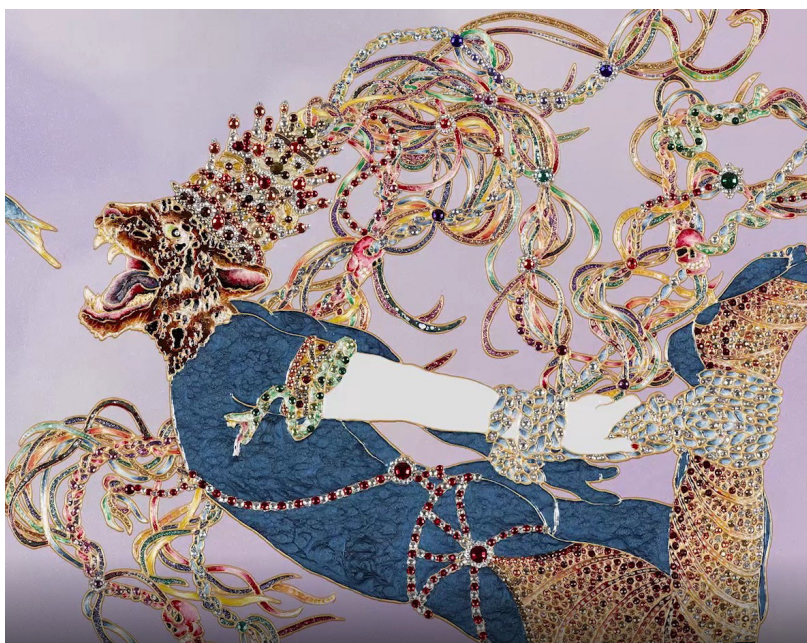
1. เทคนิคการตัดเส้นด้วยสีของ Shaw ถือเป็นลักษณะที่โดดเด่นอย่างมากในผลงาน ส่งผลให้สามารถสร้างงานจิตรกรรมที่มีรายละเอียดสูงและซับซ้อนซึ่งเต็มไปด้วยพื้นผิวและความส่องสว่าง ในขณะเดียวกันยังมีการอ้างอิงถึงรูปแบบและเทคนิคทางศิลปะแบบดั้งเดิมด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้สีทองตัดเส้นในผลงานช่วยเพิ่มความรู้สึกมั่งคั่งและความหรูหราให้กับงาน และเป็นองค์ประกอบสำคัญของรูปแบบภาพที่เป็นเอกลักษณ์ส่วนตัว



ภาพที่ 8 รายละเอียดผลงานของ Raqib Shaw (2)
Note: From White Cube, 2018

2. เทคนิคการใช้สีน้ำตาลในการสร้างรายละเอียดในผลงาน เช่น การจุด หรือการวาดลวดลายต่าง ๆ สามารถสร้างความลึก ซับซ้อน และการเคลื่อนไหวภายในภาพจิตรกรรมจากการใช้เทคนิคที่หลากหลาย เช่น ใช้ขวดเล็ก ๆ ในการหยอดสีให้เกิดลวดลายและการทับซ้อนกัน เมื่อดูในระยะใกล้ พบว่าผลงานมีความละเอียดสูง ลักษณะสำคัญของเทคนิคศิลปะที่เป็นเอกลักษณ์ ด้วยเทคนิคนี้ Shaw สามารถสร้างผลงานศิลปะที่มีรายละเอียดและภาพที่น่าทึ่งและดึงดูดจินตนาการและนำผู้ชมไปสู่ดินแดนของผลงาน

3. การใช้วัสดุต่าง ๆ ในผลงาน เช่น การผสมผสานกิลิตเตอร์และคริสตัลเข้ากับภาพจิตรกรรม เป็นการเพิ่มความรู้สึกหรูหราให้กับผลงาน ความแวววาวของกิลิตเตอร์และคริสตัลที่สะท้อนแสง สามารถสร้างความรู้สึกเคลื่อนไหวและสร้างให้เกิดมิติที่น่าสนใจ สิ่งเหล่านี้เสริมประสบการณ์ทางประสาทสัมผัสโดยรวมในการชมภาพวาด นอกจากนี้ยังสร้างความรู้สึกสวยงาม น่าตื่นเต้น และดึงดูดผู้ชมและมีส่วนร่วมกับความรู้สึกที่แตกต่างออกไปอีกด้วย



ภาพที่ 9 รายละเอียดผลงานของ Raqib Shaw (3)

Note: From White Cube, 2018

4. Shaw มักใช้เทคนิคการทาสีอะคริลิกในภาพวาดเพื่อสร้างความรู้สึกเคลื่อนไหวและความลื่นไหลในผลงาน พื้นผิวในผลงานถูกสร้างด้วยการผสมสีกับน้ำยาผสมแล้วหยดหรือเทลงบนผืนผ้าใบ เพื่อสร้างความรู้สึกของรูปทรงและลวดลายที่เป็นธรรมชาติและคาดเดาไม่ได้ สีสผสมผสานและหมุนวนเข้าด้วยกัน จึงสร้างประสบการณ์การมองเห็นคล้ายกับเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เทคนิคนี้ส่งผลให้ผลงานจิตรกรรมมีความโดดเด่น และสร้างความพิเศษเฉพาะตัวของผลงานได้



ภาพที่ 10 รายละเอียดผลงานของ Raqib Shaw (4)

Note: From White Cube, 2018

ผลงานศิลปะของ Shaw แสดงการจัดองค์ประกอบที่กระจายทั่วทั้งภาพ มีทั้งรูปทรงขนาดใหญ่และเล็ก ซึ่งมักจะมีรูปร่างแปลก ๆ อย่างไม่รู้ทิศทาง เมื่อมองในระยะใกล้ ชิ้นงานแต่ละชิ้นถูกสร้างขึ้นอย่างพิถีพิถันด้วยการลงสีที่มีรายละเอียดสูง มีการใช้สีที่สดใสและมีชีวิตชีวา ทุกสื่ออยู่ร่วมกันอย่างลงตัวและกลมกลืนด้วยการใช้เทคนิคและวัสดุที่น่าสนใจดังกล่าว ผลงานของ Shaw สร้างแรงบันดาลใจให้ศิลปินคนอื่น ๆ รวมถึงผู้วิจัย ในสำรวจวิธีใหม่ ๆ สำหรับการสร้างผลงานของตนเอง

3. Takashi Murakami (1962 - ปัจจุบัน)

Takashi Murakami เป็นศิลปินชาวญี่ปุ่นที่มีชื่อเสียงระดับโลก เกิดในกรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น Murakami เป็นที่รู้จักในฐานะศิลปินที่สร้างผลงานที่ผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมดั้งเดิมของญี่ปุ่นและวัฒนธรรมป๊อปสมัยใหม่ รวมถึงเป็นผู้ก่อตั้งแนวคิด “ซูเปอร์แฟลต” (Superflat) ที่เน้นการนำเสนอภาพแบบสองมิติที่แบนราบ

Takashi Murakami เติบโตมาในครอบครัวที่ให้ความสำคัญกับศิลปะและวัฒนธรรมดั้งเดิมของญี่ปุ่น ซึ่งกลายเป็นพื้นฐานสำคัญในการหล่อหลอมความคิดสร้างสรรค์ของเขา ควบคู่ไปกับอิทธิพลจากการดูมังงะและอนิเมะที่ได้รับค่านิยมในช่วงวัยเด็ก ภายหลังจากสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา Murakami ได้เข้าศึกษาต่อที่ Tokyo University of the Arts โดยมุ่งเน้นการเรียนรู้ศิลปะญี่ปุ่นแบบดั้งเดิม โดยเฉพาะ “นิโฮงะ” (Nihonga) ซึ่งเป็นรูปแบบจิตรกรรมญี่ปุ่นที่พัฒนาขึ้นในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 เพื่อธำรงอัตลักษณ์ทางศิลปะของชาติ ท่ามกลางกระแสอิทธิพลศิลปะตะวันตกที่เข้ามามีบทบาทอย่างมากในสังคมญี่ปุ่น Murakami เริ่มเป็นที่รู้จักในระดับนานาชาติ

ในช่วงทศวรรษ 1990 ด้วยการสร้างสรรค์ผลงานที่มีลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งการผสมผสานเทคนิคการวาดภาพแบบดั้งเดิมเข้ากับการใช้สีสันสดใสและการออกแบบที่เป็นเอกลักษณ์ ผลงานของ Murakami มีการนำเสนอภาพของตัวการ์ตูน ดอกไม้ และสิ่งมีชีวิตที่น่ารัก แต่ในขณะเดียวกันยังมีความลึกซึ้งและความหมายที่ซับซ้อน โดย Murakami ได้ก่อตั้งแนวคิด “ซูเปอร์แฟลต” (Superflat) ซึ่งเป็นการนำเสนอภาพแบบสองมิติที่แบนราบ โดยได้รับแรงบันดาลใจจากศิลปะญี่ปุ่นแบบดั้งเดิมและการตูนมังงะ แนวคิดนี้ไม่เพียงแต่เป็นการวิจารณ์ความลึกซึ้งของศิลปะและวัฒนธรรมในยุคปัจจุบัน แต่ยังเป็นการสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมดั้งเดิมและวัฒนธรรมสมัยใหม่ของญี่ปุ่นอีกด้วย

ผลงานของ Murakami ได้รับการจัดแสดงในนิทรรศการศิลปะไปทั่วโลก รวมถึงการร่วมงานกับแบรนด์แฟชั่นและสินค้าไลฟ์สไตล์ เช่น Louis Vuitton ซึ่ง Murakami ได้ออกแบบคอลเลกชันพิเศษที่ผสมผสานศิลปะเฉพาะตัวเข้ากับสินค้าแฟชั่น นอกจากนี้ Murakami ยังได้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะสำหรับภาพยนตร์และมิวสิกวิดีโอ ซึ่งช่วยให้ Murakami เป็นที่รู้จักในวงกว้าง ผลงานของ Murakami ไม่เพียงแต่เป็นที่รู้จักและยอมรับในวงการศิลปะร่วมสมัย แต่ยังมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมป๊อปสมัยใหม่ทั่วโลก การสร้างสรรค์งานที่ผสมผสานวัฒนธรรมดั้งเดิมและสมัยใหม่ได้อย่างลงตัวทำให้ Murakami เป็นศิลปินที่มีความสำคัญและเป็นที่เคารพนับถือ

Takashi Murakami ยังคงสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ ที่น่าตื่นตาตื่นใจอย่างต่อเนื่อง โดยผลงานยังเป็นแรงบันดาลใจให้กับศิลปิน นักออกแบบ และนักสร้างสรรค์ทั่วโลก เกิดการเชื่อมโยงระหว่างวัฒนธรรมและศิลปะในงานของเขายังทำให้ Murakami เป็นหนึ่งในศิลปินที่มีอิทธิพลมากที่สุดในยุคปัจจุบัน

The 500 Arhats

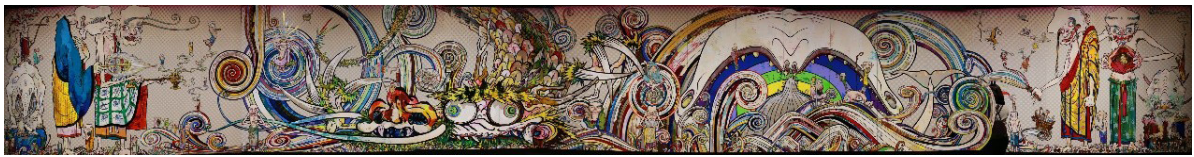
Murakami กล่าวถึงผลงาน The 500 Arhats ว่าในปี ค.ศ. 2011 ช่วงเวลาที่เกิดแผ่นดินไหวและสึนามิครั้งใหญ่ทางตะวันออกของญี่ปุ่นซึ่งต้องเผชิญกับเหตุฉุกเฉินระดับชาติ ชาวญี่ปุ่นประสบกับความรู้สึกสิ้นหวัง แต่ยังคงดำเนินชีวิตต่อไป เพื่อฟื้นฟูจิตใจจากความสิ้นหวังจึงต้องมีการสร้างเรื่องราวที่ฟื้นคืนความหวังแม้เรื่องราวจะเป็นเพียงเรื่องสมมุติ ตลอดประวัติศาสตร์ของประเทศญี่ปุ่น ศาสนาและตำนานได้นำเสนอเรื่องราวเช่นนี้ และตอนนี้เรื่องราวเหล่านั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นอีกครั้ง พระอรหันต์ 500 รูปเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการเยียวยาความทุกข์ทรมานของมนุษย์ 500 ประเภท ความสมดุลระหว่างชีวิตและความตายถูกตั้งคำถามหลังจากภัยพิบัติทางธรรมชาติครั้งใหญ่ และแนวคิดของพระอรหันต์ที่เริ่มมีความเกี่ยวข้องกัน



ภาพที่ 11 จิตรกรรมในนิทรรศการ The 500 Arhats

Note: From Urban Art Association, 2016

ภาพ The 500 Arhats เป็นภาพวาดขนาดใหญ่ที่มีความสูง 3 เมตร กว้าง 100 เมตร แบ่งออกเป็น 4 ส่วน แต่ละส่วนมีความยาว 25 เมตร ตั้งชื่อตามสัตว์เทพหนึ่งในสี่ของลัทธิเต๋าที่ครอง 4 จุดของเข็มนาฬิกา ได้แก่ มังกรฟ้าทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ เสือขาวทางทิศตะวันตก นกแดงชาดทางทิศใต้ และเต่าดำแห่งทางทิศเหนือ แต่ละส่วนมีจักรวาลภาพของตนเองที่อุทิศให้กับองค์ประกอบทางธรรมชาติ ได้แก่ ลม ไฟ ภูเขา และพรรณไม้ ดังที่พบในหลักการของการวาดภาพแบบดั้งเดิมของญี่ปุ่น ทิวทัศน์ดินแดนแห่งจินตนาการเหล่านี้เต็มไปด้วยกองทัพพระอรหันต์ทั้งใหญ่และเล็กจำนวนมาก โดยเน้นไปที่พระอรหันต์กลางทั้ง 16 รูป ตลอดจนสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ เช่น มังกร สิงโต นก และปีศาจ ซึ่งตามตำนานของประเทศจีน แต่ละส่วนใน 4 ส่วนนั้นมีสิ่งมีชีวิตหลักประจำอยู่และสอดคล้องกับทิศทางของแผนที่ที่เคลื่อนจากมังกรฟ้า (ตะวันออกเฉียงเหนือ/ฤดูใบไม้ผลิ) ไปยังนกแดงชาด (ใต้/ฤดูร้อน) ไปจนถึงเสือขาว (ตะวันตก/ฤดูใบไม้ร่วง) และลงท้ายด้วยเต่าดำ (เหนือ/ฤดูหนาว) Murakami แสดงโลกแห่งธรรมชาติด้วยสีเส้น ลวดลาย และรูปทรงอันน่าตื่นตาตื่นใจมากมาย รวมถึงคลื่นน้ำ เมฆ ลมกระโชก หรือจักรวาลที่คลุมเครือแต่ละจุดถูกทาสีด้วยสีเส้นและพื้นผิวที่หลากหลาย และพระอรหันต์ที่มีลักษณะแปลกประหลาดที่มีจำนวนมาก แต่ทุกรูปมีลักษณะใบหน้า รูปแบบการแต่งตัว และการแสดงออกทางอารมณ์ที่แตกต่างกัน ภาพเหล่านี้ถูกวาดในรูปแบบซูเปอร์แพลตฟอร์มของ Murakami ซึ่งมีรายละเอียดประณีตแต่ดูเหมือนห่างไกลจากโลกรอบตัว เห็นได้ชัดว่ารายละเอียดเหล่านี้มีอยู่จริงบนระนาบเหนือธรรมชาติที่ต้านทานต่อความชั่วร้ายของธรรมชาติ มีท่าทางคล้ายกับสามารถควบคุมลมกระโชกแรงด้วยลำแสง ค้อนไฟ หรือท่าทางของการอธิษฐาน (Murakami, 2012, p. 121)



ภาพที่ 12 Blue Dragon (มังกรฟ้าทางทิศตะวันออก) ในนิทรรศการ The 500 Arhats

Note: From Urban Art Association, 2016

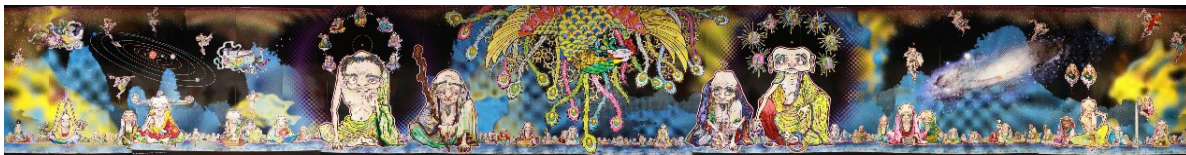
ภาพ Blue Dragon (มังกรฟ้าทางทิศตะวันออก) เป็นหนึ่งในภาพที่มีความโดดเด่นที่สุด มักถูกจัดแสดงในรูปแบบแคนวาสขนาดใหญ่ ส่งผลให้ผู้ชมสามารถสัมผัสถึงความยิ่งใหญ่และพลังของมังกรได้อย่างเต็มที่ ขนาดภาพที่ใหญ่ยังช่วยขยายรายละเอียดของงานออกมาได้อย่างชัดเจน ทั้งการวาดเส้นของเกล็ดมังกรหรือรายละเอียดของพื้นหลังในด้านเทคนิค ผลงานชิ้นนี้มีการไล่ระดับสีที่ดูมีมิติ ส่งผลให้ภาพมีชีวิตชีวาและเต็มไปด้วยพลัง นอกจากนี้ยังมีการใช้เส้นที่คมชัดและการจัดวางองค์ประกอบที่ประณีต ภาพนี้จึงมีความซับซ้อนและน่าตื่นตาตื่นใจ องค์ประกอบศิลป์ของ Blue Dragon ได้เน้นการจัดวางที่สมดุลระหว่างมังกรกับพื้นหลังที่ส่งผลให้มังกรเป็นจุดเด่น ช่วยดึงดูดสายตาของผู้ชม และยังทำให้มังกรดูมีการเคลื่อนไหวและมีชีวิต พื้นหลังที่อาจประกอบด้วยสัญลักษณ์ธรรมชาติหรือศาสนาพุทธช่วยเสริมสร้างบรรยากาศที่สงบสุขและเข้ากับธีมของภาพโดยรวม การใช้สีฟ้าเป็นหลักยังช่วยสื่อถึงมังกรที่เป็นตัวแทนของความสงบและความศักดิ์สิทธิ์



ภาพที่ 13 White Tiger (เสือขาวทางทิศตะวันตก) ในนิทรรศการ The 500 Arhats

Note: From Urban Art Association, 2016

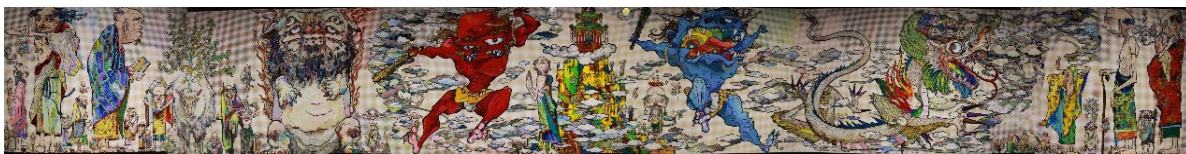
ภาพ White Tiger (เสือขาวทางทิศตะวันตก) เป็นหนึ่งในผลงานที่มีความโดดเด่น ด้วยขนาดที่ใหญ่ของภาพช่วยให้ผู้ชมสามารถสัมผัสถึงพลังและความอลังการของเสือขาวได้อย่างเต็มที่ ซึ่งช่วยเน้นความยิ่งใหญ่และพลังของสัตว์ในภาพ ภาพเสือขาวถูกวาดด้วยเส้นที่คมชัดและการจัดวางรายละเอียดที่ประณีต ภาพนี้จึงดูมีมิติและเต็มไปด้วยชีวิตชีวา เทคนิคการวาดที่ซับซ้อนนี้ช่วยให้รายละเอียดของลายเสือและพื้นหลังมีความชัดเจนและโดดเด่น องค์ประกอบศิลป์ของ White Tiger ได้เน้นความสมดุลระหว่างเสือขาวกับพื้นหลัง โดยเสือขาวถูกวางเป็นจุดเด่นที่ดึงดูดสายตาผู้ชมและแสดงถึงพลังและความแข็งแกร่ง พื้นหลังมีการผสมผสานระหว่างสัญลักษณ์ธรรมชาติและสัญลักษณ์ทางศาสนา เช่น ภูเขาและเมฆ ช่วยสร้างบรรยากาศที่สงบสุขและเสริมสร้างความหมายของภาพ การใช้สีขาวที่เป็นเอกลักษณ์ยังช่วยเน้นความบริสุทธิ์และความศักดิ์สิทธิ์ในแนวคิดของการปกป้องและการฟื้นฟูของเสือขาว



ภาพที่ 14 Vermilion Bird (นกแดงชาดทางทิศใต้) ในนิทรรศการ The 500 Arhats

Note: From Note: From Urban Art Association, 2016

ภาพ Vermilion Bird (นกแดงชาดทางทิศใต้) เป็นภาพที่มีความโดดเด่นด้วยขนาดที่ใหญ่ของภาพจึงสามารถเติมเต็มพื้นที่ของผนังหอศิลป์ได้อย่างสมบูรณ์ และช่วยให้ผู้ชมสามารถรับรู้ถึงรายละเอียดและพลังของนกสีแดงชาดได้อย่างชัดเจน ทุกส่วนของภาพถูกวาดด้วยความประณีต ผู้ชมสามารถรู้สึกถึงความสมจริงและมีชีวิตชีวา การใช้เทคนิคการวาดที่ละเอียดและซับซ้อนทำให้รายละเอียดของขนและลักษณะของนกมีความชัดเจนและโดดเด่น ภาพนี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถของ Murakami ในการสร้างสรรค์ผลงานที่เต็มไปด้วยชีวิตชีวาและมีมิติ องค์ประกอบศิลป์ของ Vermilion Bird ได้เน้นการจัดวางอย่างสมดุลระหว่างนกกับพื้นหลัง โดยนกสีแดงชาดถูกวางไว้เป็นจุดเด่นกลางภาพ ดึงดูดสายตาผู้ชมและแสดงถึงพลังและความสง่างาม พื้นหลังที่มีการผสมผสานระหว่างสัญลักษณ์ธรรมชาติ เช่น ท้องฟ้าและดอกไม้ ช่วยสร้างบรรยากาศที่สดใสและเสริมสร้างความหมายของภาพ การใช้สีแดงชาดที่สดใสช่วยเน้นความร้อนแรงและความเป็นชีวิตชีวา สื่อถึงการเกิดใหม่และความหวังในทิศใต้ของภูมิภาค



ภาพที่ 15 Black Tortoise (เตาดำแห่งทางทิศเหนือ) ในนิทรรศการ The 500 Arhats

Note: From Note: From Urban Art Association, 2016

ภาพ Black Tortoise (เตาดำแห่งทางทิศเหนือ) เป็นหนึ่งในภาพที่มีเอกลักษณ์ โดยเตาดำที่น่าเสนอในภาพนี้มีขนาดใหญ่และดูสง่างาม เต่าในภาพถูกวาดให้ดูมีชีวิตและเคลื่อนไหวได้ ภาพนี้จึงมีความน่าสนใจและดึงดูดสายตา ภาพขนาดใหญ่ยังช่วยให้ผู้ชมสามารถรับรู้ถึงรายละเอียดต่าง ๆ อย่างชัดเจน โดยสีดำของเต่าถูกสร้างขึ้นด้วยการใช้สีอะคริลิกและการแรเงาที่ซับซ้อนเพื่อให้เกิดความลึกและมิติ การใช้เส้นที่คมชัดและการจัดวางรายละเอียดที่ประณีตช่วยให้ภาพนี้ดูมีชีวิตชีวาและมีพลัง เทคนิคการใช้สีและการแรเงาที่ละเอียดอ่อนทำให้ภาพดูสมจริงและโดดเด่น องค์ประกอบศิลป์ของ Black Tortoise ได้เน้นความสมดุลระหว่างเต่ากับพื้นหลังที่ประกอบด้วยสัญลักษณ์ทางธรรมชาติ เช่น แม่น้ำและภูเขา เพื่อสร้างบรรยากาศที่สงบและเข้ากับธีมของภาพ การจัดวางเต่าเป็นจุดเด่นกลางภาพช่วยดึงดูดสายตาผู้ชมและแสดงถึงความแข็งแกร่งและความสง่างาม การใช้สีดำเป็นสีหลักช่วยเน้นความลึกซึ้งและความน่าเกรงขามของเต่า ซึ่งสื่อถึงการปกป้องและการคุ้มครองของเต่าดำในทิศเหนือ

ในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงาน The 500 Arhats (2012) Murakami อธิบายว่า ในอดีตเมื่อเกิดภัยพิบัติ พระสงฆ์มักจะทำภาพวาดเพื่อใช้ในการเผยแพร่ศาสนาให้กับผู้ที่กำลังทุกข์ทรมาน Murakami มองว่า 'The 500 Arhats อาจเป็นผลงานที่เทียบเท่ากับผลงาน Guernica ในปี ค.ศ. 1937 ซึ่งเป็นภาพแสดงความโหดร้ายในสงครามของปิกัสโซในรูปแบบของตัวศิลปินเอง' ภาพวาดนี้น่าตื่นตาตื่นใจทั้งในแง่ของขนาดและความซับซ้อนขององค์ประกอบ รวมถึงความใส่ใจในรายละเอียด โดยอรหันต์ทั้งห้าร้อยรูปถูกสร้างขึ้นตามแบบฉบับทางประวัติศาสตร์ มีชื่อและลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของพระสงฆ์ที่มีลักษณะแก่ชรา รวมถึงสัตว์ในตำนานและรูปทรงธรรมชาติที่หมุนวนรอบองค์ประกอบเหล่านั้น (Darling, 2017, p. 31)

ผลงานชุดนี้ของ Murakami เป็นผลงานที่ผสมผสานสัญลักษณ์และธีมจากพุทธศาสนาเข้ากับวัฒนธรรมร่วมสมัยอย่างลึกซึ้ง โดยใช้พระอรหันต์ 500 รูปเป็นตัวแทนของการตรัสรู้และปัญญาผสมผสานเข้ากับสัญลักษณ์ทางพุทธศาสนา เช่น ดอกบัวและต้นไม้โพธิ์ เข้ากับรูปแบบอนิเมะและมังงะเพื่อสร้างความเชื่อมโยงระหว่างภูมิปัญญาโบราณและวัฒนธรรมสมัยใหม่ที่มีสีสันที่สุดในงานศิลปะ สะท้อนถึงสถานะทางจิตวิญญาณและอารมณ์ที่หลากหลาย รวมถึงมืองค์ประกอบทางธรรมชาติ เช่น เมฆและภูเขาที่สื่อถึงการเปลี่ยนแปลงและความเชื่อมโยงระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ ผลงานชุดนี้นำเสนอการเดินทางทางจิตวิญญาณผ่านการแสดงท่าทางและอารมณ์ของพระอรหันต์แต่ละรูป ส่งผลให้ผู้ชมได้สำรวจแนวคิดเรื่องการตรัสรู้และการผสมผสานระหว่างประเพณีและยุคสมัยใหม่ในบริบทของญี่ปุ่นหลังสงคราม

พระอรหันต์ 500 รูปที่ปรากฏในภาพเป็นตัวแทนของผู้ที่ได้บรรลุถึงการตรัสรู้ในพุทธศาสนา แต่ละองค์มีการแสดงออกที่หลากหลายและมีท่าทางที่เป็นเอกลักษณ์ ซึ่งสะท้อนถึงการเดินทางทางจิตวิญญาณที่แตกต่างกันไป การจัดวางและแสดงภาพพระอรหันต์ในรูปแบบที่หลากหลายนี้ทำให้ผู้ชมสามารถสัมผัสถึงธีมของการตรัสรู้และปัญญา Murakami ได้นำเสนอความซับซ้อนของการเดินทางเพื่อไปสู่ความเข้าใจทางจิตวิญญาณอย่างลึกซึ้ง และชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ก้าวข้ามอุปสรรคทางจิตใจและอารมณ์ เพื่อให้ผู้ชมเข้าถึงสภาวะของการรู้แจ้งอย่างแท้จริง

ดอกบัวเป็นสัญลักษณ์ที่ปรากฏอยู่ในผลงานมักใช้แทนความบริสุทธิ์และการตื่นรู้ทางจิตวิญญาณ เป็นการสื่อถึงการเกิดใหม่ทางจิตใจและความสามารถในการเติบโตในท่ามกลางความยากลำบาก รวมถึงต้นไม้โพธิ์ที่เป็นอีกหนึ่งสัญลักษณ์สำคัญ และเป็นตัวแทนของการตรัสรู้และเส้นทางสู่การรู้แจ้งของพระพุทธเจ้า สัญลักษณ์เหล่านี้ได้เพิ่มมิติให้กับงานศิลปะ และช่วยสื่อถึงความเชื่อและปรัชญาที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาความจริงและความสงบทางจิตใจในพุทธศาสนาด้วย

การใช้สีในผลงานชุดนี้ไม่เพียงแต่เพิ่มความสวยงาม แต่ยังช่วยให้ผู้ชมได้สำรวจและเข้าใจสภาวะทางอารมณ์และจิตวิญญาณที่หลากหลายในเชิงลึก ซึ่งสีต่าง ๆ ที่ Murakami เลือกใช้ในผลงานชุดนี้ช่วยสร้างความหมายเชิงสัญลักษณ์ที่ซับซ้อน โดยผู้ชมสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับผลงานได้ในระดับที่ลึกซึ้งมากขึ้นผ่านการตีความที่มีความหมายทั้งในเชิงศิลปะและปรัชญา ผลงานนี้มีสีสันที่สดใสเพื่อสื่อถึงสภาวะทางอารมณ์และจิตวิญญาณที่หลากหลาย สีแต่ละสีมีความหมายเฉพาะที่ช่วยเพิ่มมิติให้กับงานศิลปะ เช่น สีทองและสีเหลืองมักปรากฏเป็น

ตัวแทนของการตรัสรู้และปัญญาศักดิ์สิทธิ์ เพื่อสื่อถึงความรู้แจ้งและความเป็นเลิศทางจิตใจ และสร้างความรู้สึกของความอบอุ่นและความสง่างามในผลงาน ผู้ชมสามารถสัมผัสถึงความสูงส่งของผลงานและแรงบันดาลใจทางจิตวิญญาณ หรือสีแดงที่มีความหมายสำคัญในผลงานของ Murakami มักสื่อถึงควมมีพลัง ความแข็งแกร่ง ความกระตือรือร้น รวมถึงความกล้าหาญและการมีชีวิตชีวา ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการเดินทางทางจิตวิญญาณและการเผชิญหน้ากับความท้าทาย Murakami ใช้สีแดงเพื่อเพิ่มความรู้สึกของการเคลื่อนไหวและการเปลี่ยนแปลงในผลงาน ส่งผลให้ผู้ชมรู้สึกถึงพลังและแรงกระตุ้นที่ไม่หยุดนิ่ง

ในผลงานชุดนี้ได้อ้างอิงทางวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมญี่ปุ่นอย่างชัดเจน Murakami มีการแทรกองค์ประกอบที่สะท้อนถึงความยืดหยุ่นและการฟื้นฟูในงานศิลปะ โดยเฉพาะในบริบทของญี่ปุ่นหลังสงคราม ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ประเทศต้องเผชิญกับการฟื้นฟูและการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมโลกที่เปลี่ยนแปลง การใช้สัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ เช่น การอ้างอิงถึงเหตุการณ์สำคัญในอดีตหรือการใช้ “ม็อตีฟส์” (Motifs) ทางศิลปะดั้งเดิม ซึ่งหมายถึงองค์ประกอบทางทัศนศิลป์ที่ถูกนำมาใช้ซ้ำอย่างมีนัยสำคัญ อาทิ ลวดลายรูปแบบ หรือสัญลักษณ์ที่มีความหมายเชิงวัฒนธรรม ช่วยสร้างการเชื่อมโยงระหว่างอดีตและปัจจุบันได้อย่างมีพลัง Murakami ใช้การอ้างอิงเหล่านี้เพื่อสะท้อนถึงความสามารถของญี่ปุ่นในการฟื้นตัวและเติบโตผ่านความยากลำบาก และเน้นย้ำถึงความสำคัญของการรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมในขณะที่มีการปรับตัวให้เข้ากับความทันสมัย ในผลงาน The 500 Arhats มีอิทธิพลร่วมสมัยและบทบาทสำคัญในการสร้างสรรค์งานศิลปะผ่านการผสมผสานองค์ประกอบดั้งเดิมของพุทธศาสนากับรูปแบบอนิเมะและมังงะ เกิดเป็นสะพานเชื่อมระหว่างภูมิปัญญาโบราณและวัฒนธรรมสมัยใหม่ ซึ่งสะท้อนถึงเอกลักษณ์ของรูปแบบซูเปอร์แพลตฟอร์มที่มีการวิพากษ์วิจารณ์การแบ่งแยกระหว่างศิลปะชั้นสูงและศิลปะชั้นล่าง โดยนำเสนอภาพที่มีทั้งความลึกซึ้งทางปรัชญาและความตลกขบขันทางวัฒนธรรมป๊อป การผสมผสานนี้ไม่เพียงแต่ช่วยให้ศิลปะของ Murakami มีความเป็นเอกลักษณ์ แต่ยังเป็นการสำรวจการหลอมรวมระหว่างอดีตและปัจจุบันในบริบทของศิลปะร่วมสมัยอีกด้วย

สรุปและวิเคราะห์ผลงานศิลปินที่ใช้ในการศึกษา

แนวคิดเรื่องสวรรค์ในผลงานของ Hieronymus Bosch, Raqib Shaw และ Takashi Murakami ถูกนำเสนอในรูปแบบที่หลากหลายและซับซ้อน โดยแต่ละศิลปินมีการตีความและการนำเสนอที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน ดังนี้

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ผลงานของศิลปินในหัวข้อ “แนวคิด”

Hieronymus Bosch: ผลงาน Garden of Earthly Delights	1. ศิลปินนำเสนอแนวคิดเรื่องสวรรค์ในรูปแบบสวนอีเดนที่มีมนุษย์และธรรมชาติอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและบริสุทธิ์ก่อนการตกในบาป สวรรค์เป็นสถานะที่ปราศจากความเป็นบาปและความเสื่อมทราม 2. ความสงบสุขและสมดุล ภาพของสัตว์และพืชที่งดงาม รวมถึงบรรยากาศที่สงบสุขในส่วนของสวรรค์ สื่อถึงความสมดุลและความสามัคคีระหว่างสิ่งมีชีวิตในสถานะที่สมบูรณ์แบบ 3. สัญลักษณ์ของการเริ่มต้นใหม่ สวนอีเดนในฐานะจุดเริ่มต้นของชีวิตมนุษย์ สะท้อนถึงความบริสุทธิ์ดั้งเดิมและความเป็นไปได้ของการใช้ชีวิตในความดีงาม
Raqib Shaw: ผลงาน Paradise Lost	1. ศิลปินนำเสนอแนวคิดเรื่องสวรรค์ที่เคยมีอยู่แต่สูญเสียไปผ่านภาพที่มีรายละเอียดสูงและการใช้สีที่สดใส สวรรค์ในมุมมองของศิลปินเป็นสถานที่ที่งดงามและสมบูรณ์แบบ แต่ถูกทำลายโดยความผิดพลาดหรือการกระทำที่ไม่ดี 2. ความเปราะบางของสวรรค์ ศิลปินแสดงให้เห็นว่าสถานที่ที่สมบูรณ์แบบสามารถเกิดความสูญเสียได้ ความงดงามและความซับซ้อนของภาพวาดที่สะท้อนถึงความละเอียดอ่อนของสวรรค์ที่สามารถสูญหายได้ 3. ความทรงจำของความสุข ภาพสวรรค์ในงานของศิลปินเป็นการระลึกถึงความสุขและความสมบูรณ์ที่เคยมีอยู่ แต่ไม่สามารถรักษาไว้ได้
Takashi Murakami: ผลงาน The 500 Arhats	1. ศิลปินนำเสนอแนวคิดเรื่องสวรรค์ผ่านการบรรลุนิพพาน ซึ่งเป็นสถานะที่ปราศจากความทุกข์และความหลง ความสงบสุขของนิพพานถูกมองว่าเป็นสวรรค์ในแง่ของการบรรลุถึงความรู้แจ้งทางจิตวิญญาณ 2. การหลุดพ้นจากความทุกข์ สวรรค์ในผลงานชุดนี้ถูกนำเสนอผ่านแนวคิดของการหลุดพ้นจากความทุกข์และการเข้าถึงสถานะที่สูงที่สุดทางจิตวิญญาณ การบรรลุนิพพานถือเป็นการเข้าสู่สวรรค์ที่แท้จริง 3. การเข้าถึงความสมบูรณ์ทางจิตใจ ศิลปินใช้ภาพของพระอรหันต์เป็นตัวแทนของการเดินทางสู่สวรรค์ โดยแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการบรรลุความสมบูรณ์ทางจิตใจและการเข้าใจในธรรมะ

Note: From © Kiangkrai Kongkhanun 11/11/2024

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ผลงานของศิลปินในหัวข้อ “สัญลักษณ์”

Hieronymus Bosch: ผลงาน Garden of Earthly Delights	1. ศิลปินใช้ภาพสวนอีเดนเป็นสัญลักษณ์ของสวรรค์ในภาพส่วนซ้ายสุดที่แสดงถึงความบริสุทธิ์และความสมบูรณ์ของชีวิตในช่วงก่อนการทำบาปของมนุษย์ และให้สวนนี้เป็นตัวแทนของความสงบสุขและสภาพที่ไม่มีบาปใด ๆ 2. การใช้สีสันและธรรมชาติภาพของดอกไม้ ต้นไม้ และสัตว์ที่งดงามสะท้อนถึงความอุดมสมบูรณ์และความสมบูรณ์ของสวรรค์ ภาพที่สดใสและละเอียดอ่อนของธรรมชาติเป็นสัญลักษณ์ของสภาพที่สมบูรณ์แบบในสวรรค์ 3. พระเจ้าและเทวดา ภาพของพระเจ้าและเทวดาที่ปรากฏในสวรรค์เป็นสัญลักษณ์ของการปกป้องและการดำรงอยู่ของความศักดิ์สิทธิ์ สร้างความรู้สึกของการประทานพรและการดำรงอยู่ในสภาพที่ไม่มีบาป
Raqib Shaw: ผลงาน Paradise Lost	1. ศิลปินใช้ความงดงามและรายละเอียดที่ซับซ้อนเป็นสัญลักษณ์ของสวรรค์ที่เคยมีความสมบูรณ์แบบ สีสดใสของภาพสะท้อนถึงความงดงามที่เป็นอุดมคติของสวรรค์ 2. การใช้ภาพของสัตว์และพืชที่งดงามแสดงถึงความเปราะบางและความไม่แน่นอนของสวรรค์ 3. ศิลปินผสมผสานวัฒนธรรมผ่านลวดลายดั้งเดิมของอินเดียที่ถูกนำมาใช้เป็นสัญลักษณ์ของสวรรค์ที่มีความหลากหลายและความงดงามที่มีมิติร่วมสมัย ซึ่งสะท้อนถึงการมองสวรรค์ในฐานะที่เป็นสถานที่ที่เคยมีแต่ความสุขและสมบูรณ์
Takashi Murakami: ผลงาน The 500 Arhats	1. ศิลปินใช้ภาพของพระอรหันต์ 500 รูปเป็นสัญลักษณ์ของการบรรลุนิพพาน ซึ่งเป็นสภาวะที่ปราศจากความทุกข์ ความหลง ความสงบและความสมบูรณ์แบบทางจิตวิญญาณของนิพพานถูกเปรียบเสมือนกับสวรรค์ 2. สีสดใสในผลงานของศิลปินสื่อถึงความสดใสและความบริสุทธิ์ของสวรรค์ สัญลักษณ์ทางพุทธศาสนา เช่น ดอกบัวและต้นโพธิ์ สะท้อนถึงการเข้าถึงสภาวะที่สูงสุดทางจิตวิญญาณ 3. การบรรลุสภาวะนิพพานในภาพของศิลปินสื่อถึงการหลุดพ้นจากความทุกข์และการเข้าถึงสภาวะที่ปราศจากความทุกข์ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของสวรรค์ในบริบทของพุทธศาสนา

Note: From © Kiangkrai Kongkhanun 11/11/2024

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ผลงานของศิลปินในหัวข้อ “การวางองค์ประกอบในภาพ”

Hieronymus Bosch: ผลงาน Garden of Earthly Delights	1. ภาพนี้สามารถแบ่งออกเป็นสามแผง (Triptych) ซึ่งประกอบด้วยสวรรค์ (สวนอีเดน) โลกในสภาพของความเพเลิดเพลิน และนรก แต่ละส่วนมีการจัดองค์ประกอบที่ซับซ้อนและเต็มไปด้วยรายละเอียดที่สามารถเชื่อมโยงกันได้ 2. ศิลปินใช้เส้นนำสายตาเพื่อดึงดูดผู้ชมเข้าสู่การสำรวจรายละเอียดต่าง ๆ ในแต่ละส่วนของภาพ โดยมีจุดศูนย์กลางที่น่าสนใจอยู่ในแต่ละแผง 3. การจัดวางภาพที่ซับซ้อน โดยแต่ละส่วนของภาพเต็มไปด้วยสิ่งมีชีวิตและองค์ประกอบต่าง ๆ ที่วางเรียงรายกันอย่างซับซ้อน ผู้ชมสามารถสังเกตเห็นความหลากหลายและการกระทำของตัวละครในภาพได้จากการมองหลายมิติ
Raqib Shaw: ผลงาน Paradise Lost	1. ศิลปินใช้การจัดองค์ประกอบที่มีรายละเอียดสูงและซับซ้อน ภาพเต็มไปด้วยลวดลายและสีที่สั่นที่สวยงาม ซึ่งช่วยดึงดูดสายตาและกระตุ้นการพิจารณาที่ลึกซึ้ง 2. ศิลปินวางองค์ประกอบของภาพอย่างแน่นหนา ผู้ชมสามารถรู้สึกถึงความหนาแน่นและความอุดมสมบูรณ์ของสวรรค์ที่เคยมีอยู่ได้ 3. ศิลปินผสมผสานวัฒนธรรมและลวดลายแบบดั้งเดิมของอินเดียเข้ากับองค์ประกอบร่วมสมัย สร้างสมดุลระหว่างความงามและความซับซ้อนในงาน
Takashi Murakami: ผลงาน The 500 Arhats	1. ศิลปินใช้พื้นที่ขนาดใหญ่ในการแสดงภาพพระอรหันต์ 500 รูป โดยใช้สีสดใสและการจัดวางที่กระจายไปทั่วภาพ ผู้ชมสามารถรู้สึกถึงความหลากหลายและการเคลื่อนไหว 2. การวางตำแหน่งของพระอรหันต์และองค์ประกอบอื่น ๆ ถูกจัดวางอย่างเป็นระเบียบ และมีความสมดุล ภาพจึงดูมีชีวิตชีวาและเปี่ยมไปด้วยพลัง 3. ศิลปินผสมผสานระหว่างองค์ประกอบศิลปะดั้งเดิมของญี่ปุ่นกับแนวคิดร่วมสมัย เช่น การใช้ลายเส้นแบบอนิเมะและมังงะ เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างอดีตและปัจจุบัน

Note: From © Kiangkrai Kongkhanun 11/11/2024

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ผลงานของศิลปินในหัวข้อ “การใช้สี”

Hieronymus Bosch: ผลงาน Garden of Earthly Delights	1. ศิลปินเทคนิคการลงสีด้วยสีน้ำมัน (Oil) บนแผงไม้ (Panel) ซึ่งเป็นเทคนิคที่ให้ความละเอียดสูงและสามารถแสดงความแตกต่างของโทนสีได้อย่างดี ศิลปินสามารถสร้างพื้นผิวที่ซับซ้อนและรายละเอียดที่ชัดเจน 2. ศิลปินใช้สีที่หลากหลายและซับซ้อนในการสร้างภาพที่มีชีวิตชีวาและแฝงไปด้วยรายละเอียด โดยเฉพาะการใช้สีสดใสในส่วนของสวรรค์ และสีที่เข้มขึ้นในส่วนของคนรกร เพื่อสร้างความแตกต่างของอารมณ์ 3. ศิลปินใช้แสงและเงาเพื่อเพิ่มมิติและความลึกให้กับภาพ เพื่อเน้นตัวละครและองค์ประกอบต่าง ๆ คู่มือชีวิตชีวาและสมจริง
---	---

Note: From © Kriangkrai Kongkhanun 11/11/2024

ประเด็นที่ศิลปินทั้ง 3 ท่าน ได้แก่ Hieronymus Bosch, Raqib Shaw และ Takashi Murakami มีร่วมกันคือ การใช้สัญลักษณ์เพื่อสื่อถึงแนวคิดเรื่อง “สวรรค์” และ “การหลุดพ้น” ผ่านการตีความในบริบทของศาสนาและความเชื่อที่ต่างกัน แต่ทั้งหมดล้วนมุ่งเน้นที่การแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งที่อยู่เหนือโลกทางกายภาพ เช่น สวรรค์ บาป กิเลส และการหลุดพ้นจากทุกข์ ซึ่งเป็นแนวคิดหลักของศิลปินทั้ง 3 ท่าน ดังนี้

1. แนวคิดเรื่องสวรรค์และการหลุดพ้นในผลงานของศิลปินทั้ง 3 ท่านมีการตีความผ่านบริบททางศาสนาและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน Bosch นำเสนอแนวคิดสวรรค์ในผลงาน Garden of Earthly Delights ผ่านมุมมองของคริสต์ศาสนาที่เน้นบาปดั้งเดิมและการลงโทษ การแสดงภาพสวรรค์ของ Bosch มักจะเชื่อมโยงกับภาพของความลุ่มหลงในกิเลส ซึ่งสุดท้ายจะนำไปสู่การล่มสลายและการลงโทษในนรก ตรงข้ามกับ Murakami ที่นำเสนอแนวคิดเรื่องการหลุดพ้นจากกิเลสในบริบทของพุทธศาสนา โดยใช้พระอรหันต์เป็นสัญลักษณ์ของการบรรลุนิพพานและความสงบทางจิตวิญญาณ Murakami มองสวรรค์ในฐานะสภาวะแห่งการหลุดพ้นจากความทุกข์ ในขณะที่ Shaw นำเสนอความเสื่อมสลายของสวรรค์ผ่านภาพใน Paradise Lost ที่แสดงถึงความเปราะบางและการทำลายล้างที่เกิดขึ้นจากกิเลส Shaw มองสวรรค์เป็นสิ่งที่สวยงามแต่เปราะบาง ซึ่งสามารถถูกทำลายได้จากความโลภและความปรารถนาที่ไม่สิ้นสุดของมนุษย์

2. การใช้สัญลักษณ์ทางศาสนาเป็นจุดเด่นที่ชัดเจนในผลงานของศิลปินทั้ง 3 ท่านโดยแต่ละศิลปินใช้สัญลักษณ์ที่สอดคล้องกับความเชื่อทางศาสนาที่พวกเขายึดถือ Bosch ใช้ภาพจากคัมภีร์ไบเบิลในศาสนาคริสต์ เช่น สวนเอเดน ดอกไม้ และสัตว์เพื่อแสดงถึงความบริสุทธิ์และบาปดั้งเดิมของมนุษย์ สัญลักษณ์เหล่านี้สะท้อนถึงการลงโทษจากบาปที่มนุษย์ก่อไว้ ซึ่งเป็นภาพลักษณ์ของสวรรค์ที่มีความซับซ้อนและเต็มไปด้วยการทดสอบทางจิตใจ ตรงกันข้ามกับ Murakami ใช้สัญลักษณ์ทางพุทธศาสนา คือ พระอรหันต์ 500 รูป ที่แสดงถึงการบรรลุสภาวะนิพพาน การหลุดพ้นจากกิเลส และการค้นพบความสงบทางจิตวิญญาณของมนุษย์ สัญลักษณ์เหล่านี้แสดงถึงสวรรค์ในบริบทของพุทธศาสนาที่มุ่งเน้นการหลุดพ้นจากทุกข์ ขณะที่ Shaw ใช้พรรณไม้และสัตว์ในลักษณะเปรียบเทียบ เพื่อสื่อถึงความงามและความเปราะบางของสวรรค์ที่สามารถถูกทำลายลงได้จากกิเลสและความโลภของมนุษย์ สัญลักษณ์ในผลงานของ Shaw เน้นถึงการเสื่อมสลายและการสูญเสีย ซึ่งสะท้อนถึงความเปราะบางของสวรรค์ที่ไม่มีความคงทน

3. การสะท้อนถึงสภาพมนุษย์ในผลงานของทั้งสามศิลปินมีลักษณะร่วมที่เน้นถึงความสัมพันธ์ของมนุษย์กับบาป ความเสื่อมสลาย และการหลุดพ้น ซึ่งเป็นประเด็นสากลที่ปรากฏในทุกวัฒนธรรม Bosch แสดงถึงบาปและการลงโทษที่มนุษย์ต้องเผชิญ โดยในผลงานของ Bosch ได้แสดงถึงมนุษย์ที่ถูกกล่อลวงและพ่ายแพ้ต่อกิเลส ซึ่งนำไปสู่การลงโทษในนรก เป็นการสะท้อนถึงบาปดั้งเดิมและความเสื่อมสลายทางศีลธรรม ขณะที่ Shaw ได้สะท้อนถึงการสูญเสียความบริสุทธิ์และความเปราะบางของมนุษย์ผ่านสัญลักษณ์ของพรรณไม้และสัตว์ในผลงาน Paradise Lost ซึ่งสื่อถึงการล่มสลายของสวรรค์และการทำลายล้างที่เกิดขึ้นจากกิเลส ในทางกลับกัน Murakami ใช้ศิลปะของเขาเพื่อสะท้อนการปลดปล่อยจากกิเลส โดยนำเสนอการหลุดพ้นผ่านสัญลักษณ์ของพระอรหันต์ 500 รูป ที่แสดงถึงการบรรลุสภาวะนิพพาน ความสงบสุขทางจิตวิญญาณ และการเอาชนะความทุกข์ของมนุษย์ ศิลปินทั้ง 3 ท่านจึงได้ผลงานของตนเพื่อวิพากษ์สภาพของมนุษย์ผ่านมุมมองที่แตกต่างกันในด้านที่เน้นถึงการต่อสู้กับบาปและการแสวงหาการหลุดพ้น

References

- Darling, M. (2017). *Takashi Murakami: The Octopus Eats Its Own Leg*. New York: Skira Rizzoli.
- Ferguson, G., (2013). *Kherṇṅghmāy læa s̄aylaks̄'ṇi kh ri s̄t ṣ̄ilp [Signs and Symbols in Christian Art]*. Bangkok: Amarin.
- Gotthardt, A. (2019). *Decoding Bosch's Wild, Whimsical "Garden of Earthly Delights"* [Paint]. Artsy. <https://www.artsy.net/article/artsy-editorial-decoding-boschs-wild-whimsical-garden-earthly-delights>.
- Grosenick, U. (2005). *Art Now Vol 2*. London: TASCHEN.
- Holzwarth, H. W. (2009). *Art Now Vol 3*. London: TASCHEN.
- Linfert, C. (2003). *Hieronymus Bosch*. New York: H. N. Abrams.
- Murakami, T. (2012). *Murakami: Ego*. New York: Rizzoli Electa.
- Ormiston, R. (2016). *Hieronymus Bosch: Masterpieces of art*. London: Flame Tree Publishing.
- Raqib Shaw Paradise Lost [Paint]. (2018, July 15). *White Cube*. https://whitecube.com/exhibitions/exhibition/raqib_shaw_masons_yard_2011
- Raqib Shaw [Paint]. (2016, May 21). *White Cube*. https://whitecube.com/artists/artist/raqib_shaw.
- Sharma, A. (2016, April 1). *Raqib Shaw and the Nostalgia for Paradise* [Paint]. Mithila. https://mithilareview.com/sharma_shaw_04_16.
- The 500 Arhats from the Mind of Takashi Murakami [Paint]. (2016, January 24). *Urban Art Association*. <https://urbanartassociation.com/thread/135692/takashi-murakami-arhats-mori-museum>.
- The Garden of Earthly Delights [Paint]. (2006, September 13). *Wikipedia*. https://en.wikipedia.org/wiki/The_Garden_of_Earthly_Delights.